

SIKKERHETS DATABLAD

1. Identifikasjon av kjemikalitet og ansvarlig firma

Revisjonsdato:	02.02.2010
Handelsnavn:	Sika Aktivator
Produkttype:	AKTIVATORER
Anvendelsesområde:	Kjemisk produkt for anvendelse innen bygg og industri.
PR-nr:	65249
Nødtelefon1:	Giftinformasjonen: 22 59 13 00
Leverandør/omsetter:	Sika Norge AS
Besøksadresse:	Industriveien 22
Postadresse:	Postboks 76
Postnummer	1483
Poststed:	Skytta
Land:	Norge
Telefon:	67067900
Telefax:	67061512
E-post:	sika@sika.no
www:	www.sika.no
Kontaktperson:	HMS-ansvarlig
Kontaktperson e-post:	HMS@no.sika.com

2. Viktigste faremomenter

	
Helsefare:	Farlig; kan forårsake lungeskade ved svelging. Irriterer huden. Kan gi allergi ved hudkontakt. Damp kan forårsake døsighet og svimmelhet.
Sikkerhet:	Meget brannfarlig.
Miljøfare:	Meget giftig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.
Annen informasjon:	<p>Produktet er klassifisert i henhold til Forskrift om registrering, vurdering og begrenning av kjemikalier.</p> <p>Andre EU regler : F; R11 Xn; R65 Xi; R38 R43, R67 N; R50/53</p> <p>Se avsnitt 11 for mer informasjon om helseeffekter og symptomer.</p>

3. Opplysninger om kjemisk sammensetning

Cas-nr	EC-nr	Navn	Kons.(vekt%)	Fareklasse/Anm.
64742-49-0	265-151-9	Nafta (petroleum), hydrogenbehandlet lett	50-75	F;Xn,Xi;N; R11-38-51/53-65-67
142-82-5	205-563-8	heptane [and isomers]	25-35	F;Xn,Xi;N; R11-38-50/53-65-67
64-17-5	200-578-6	etanol	5-10	F; R11
61417-55-8	262-777-4	Tris(dodecylbenzenesulphonato-O)(propan-2-olato)titanium	1-3	Xn,Xi; R22-36/37/38
1760-24-3	217-164-6	N-[3-(trimetoksysilyl)propyl]etylendiamin	1-2.5	Xi; R41-43-52/53

Tegnforklaring: T+=Meget giftig, T=Giftig, C=Etsende, Xn=Helseskadelig, Xi=Irriterende, E=Eksplodiv, O=Oksiderende, F+=Ekstremt brannfarlig, F=Meget brannfarlig, N=Miljøskadelig IK=Ikke Klassifiseringspliktig

Ingrediens informasjon	<p>Kjemisk familie/ Egenskaper: Løsningsmiddelholdig bindemiddel</p> <p>Nafta (petroleum), hydrogenbehandlet lett, [1] [2] heptane [and isomers], [1] [2] Etanol, [2] Tris(dodecylbenzenesulphonato-O)(propan-2-olato)titanium, [1] N-[3-(trimetoksysilyl)propyl]etylendiamin, [1]</p> <p>Se avsnitt 16 for de fullstendige R-setningene det vises til ovenfor.</p> <p>[1] Stoff klassifisert med en helse - eller miljøfare</p>
------------------------	--

	[2] Stoff med en yrkeshygienisk grenseverdi Administrativ/Administrative norm/normer er, hvis tilgjengelig, oppført i punkt 8.
--	---

4. Førstehjelpstiltak

Innånding:	Hvis det fremdeles er mistanke om gass i området, må redningspersonellet bruke en hensiktsmessig maske eller et friskluftsapparat. Det må alltid tilkalles medisinsk tilsyn dersom de helseskadelige effektene vedvarer, eller hvis de er alvorlige. Kontakt lege ved symptomer.
Hudkontakt:	Skyll kontaminert hud med store mengder vann. Fjern forurensede klær og sko. Vask tilsølte klær grundig med vann før de tas av, eller bruk hansker. Fortsett å skylle i minst 10 minutter. Hvis det oppstår symptomer, må lege kontaktes.
Øyekontakt:	Skyll straks øynene med mye vann samtidig som øvre og nedre øyelokk løftes. Se etter og ta ut eventuelle kontaktlinser. Fortsett å skylle i minst 10 minutter. Kontakt lege.
Svelging:	Aspirasjonsfare ved svelging. Kan trenge ned i lungene og forårsake skade. Ikke fremkall brekninger. Sørg for åpne luftveier. Søk lege omgående.
Førstehjelpsinformasjon:	Merknader til lege Ved inhalering av nedbrytningsprodukter i en brann kan symptomene bli forsinket. Den berørte personen kan ha behov for medisinsk overvåkning i 48 timer. Se avsnitt 11 for mer informasjon om helseeffekter og symptomer.

5. Tiltak ved brannslukking

Passende slukningsmiddel:	Bruk pulver, CO2, vanndusj (tåke) eller skum.
Uegnet slukningsmiddel:	Ikke bruk vannstråle.
Brann- og eksplosjonsfarer:	Spesielle eksponeringsfarer Svært brannfarlig væske. Under brann eller ved oppvarming vil det oppstå en trykkøkning, og beholderen kan revne, med risiko for etterfølgende eksplosjon. Avrenning til kloakkavløp kan forårsake brann- eller eksplosjonsfare. Farlige forbrenningsprodukter Nedbrytningsproduktene kan omfatte følgende materialer: karbondioksid karbonmonoksid nitrogenoksider svoveloksider metalloksid/oksider
Personlig verneutstyr ved slukking av brann:	Brannslukningspersonell skal bruke egnet verneutstyr og selvforsynt åndedrettsvern (SCBA) med full ansiktsmaske, som brukes i modus for positivt trykk.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell:	Ikke la unødvendig og ubeskyttet personale komme inn. Ikke berør eller gå gjennom utsølt materiale. Slå av alle antenningskilder. Ingen bluss, røyking eller ild i fareområdet. Bruk egnet personlig verneutstyr (se avsnitt 8.). Evakuer omkringliggende områder.
Sikkerhetstiltak for å beskytte miljø:	Unngå spredning av utslipp av materialet, avrenning og kontakt med jord, vassdrag, avløp og kloakk. Send informasjon til relevante myndigheter dersom produktet har forårsaket miljøforurensning (kloakk, vannsystemer, jord eller luft). Vannforurensende materiale. Kan være skadelig for miljøet hvis det slippes ut i større kvanta.
Egnede metoder for skadebegrensning og opprensning:	Stort utslipp: Stopp lekkasje hvis dette kan gjøres uten risiko. Flytt beholderne fra utslippsområdet. Unngå lekkasje til kloakksystem, vannløp, kjellere eller trange rom. Søl skal spyles ned i et system for behandling av spillvann, eller følg denne fremgangsmåten. Begrens og samle spill med ikke brennbare absorberende materialer, f.eks. sand, jord, vermikulitt eller kiselgur, og plasser i beholder for deponering i henhold til lokale bestemmelser (se avsnitt 13). Det må brukes gnistfritt verktøy og opprettholdes et eksplosjonssikkert miljø. Lite utslipp: Stopp lekkasje hvis dette kan gjøres uten risiko. Flytt beholderne fra utslippsområdet. Absorber med inert materiale og plasser i en hensiktsmessig avfallsbeholder. Det må brukes gnistfritt verktøy og opprettholdes et eksplosjonssikkert miljø.

7. Håndtering og oppbevaring

	Bruk egnet personlig verneutstyr (se avsnitt 8.). Det må ikke spises, drikkes eller røykes i områder der dette materialet håndteres, oppbevares og bearbeides. Vask hender og ansikt før spising, drikking eller røyking. Unngå kontakt med øyne, hud og klær. Pust ikke inn damp eller tåke. Unngå utslipp til miljøet. Se avsnitt 12 for ytterligere informasjon. Må bare anvendes på et godt ventilert sted. Bruk egnet åndedrettsvern ved utilstrekkelig ventilasjon. Ikke gå inn i lagringsområder og avgrensede områder
--	--

Håndteringsveiledning:	<p>hvis de ikke er tilstrekkelig ventilert. Oppbevares tett lukket i originalemballasje når det ikke er i bruk. Lagres og brukes adskilt fra varme, gnister, åpen ild eller noen annen antenneskilde. Bruk eksplosjonssikkert elektrisk utstyr (ventilasjon, lys og materialhåndtering). Bruk ikke gnistdannende verktøy. Ta forholdsregler mot elektrostatisk utladning. For å unngå brann eller eksplosjon, spre statisk elektrisitet under overføringen ved å jorde og sammenkoble beholderne og utstyret før materialet overføres. Tom emballasje inneholder produktrester og kan være farlig.</p>
Lagringsanvisning:	<p>Oppbevares i henhold til lokale bestemmelser. Oppbevares i et isolert og godkjent område. Lagres i original emballasje, beskyttet mot direkte solskinn i et tørt, kjølig og godt ventilert område, vekk fra uforenlige materialer (se avsnitt 10) samt mat og drikke. Eliminer alle antenneskilder. Holdes unna oksiderende materialer. Oppbevar beholderen tett lukket og forseglet til alt er klart til bruk. Åpnede beholdere må lukkes forsvarlig og oppbevares stående for å unngå lekkasje. Må ikke oppbevares i umerkede beholdere. Oppbevares/håndteres slik at forurensning i miljøet unngås.</p> <p>Emballasjematerialer Anbefales: Bruk originalemballasje.</p>

8. Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

Ingrediens navn	Cas-nr	ppm	mg/m ³	Adm.år	Anm.
Nafta (petroleum), hydrogenbehandlet lett	64742-49-0	100	500	2007	
heptane [and isomers]	142-82-5	200	800	2009	
etanol	64-17-5	500	950	2009	

Forebyggende tiltak:	<p>Anbefalt overvåkningstiltak : Om dette produktet inneholder komponenter med yrkeshygiene grenseverdier, kan personlig overvåkning, atmosfæreovervåkning, overvåkning av arbeidsstedet eller biologisk overvåkning for å fastslå effektiviteten på avtrekk eller andre vernetiltak eller og/eller behovet for bruk av personlig åndedrettsvern være nødvendig. Det henvises til EU-standardEN 689 vedr. metoder for vurdering av eksponering ved innånding av kjemiske midler, og nasjonale, veiledende dokumenter med metoder for bestemmelse av skadelige stoffer.</p> <p>Arbeidstilsynets orientering (best.nr.450) "Kartlegging og vurdering av eksponering for kjemiske stoffer og biologiske forurensninger i arbeidsatmosfære".</p> <p>Eksponeringskontroll : Kontroll med eksponering i arbeidet : Må bare anvendes på et godt ventilert sted. Bruk prosesinnbygging, lokal avsugsventilasjon eller andre tekniske tiltak for å holde arbeidstakerenes eksponering for luftbårene forurensninger under anbefalte- eller lovbestemte eksponeringsgrenser. De tekniske løsningene må også holde konsentrasjoner av gass, damp og støv under laveste eksplosjonsgrense. Bruk eksplosjonssikkert ventilasjonsutstyr.</p> <p>Hygieniske tiltak : Vask hender, underarmer og ansikt grundig etter å ha håndtert kjemiske produkter, før inntak av mat, røyking og toalettbesøk samt ved avsluttet arbeidsperiode. Det bør brukes egnede teknikker ved fjerning av klær som kan være tilsølt. Vask forurensede klær før de tas i bruk igjen.</p> <p>Begrensning og overvåkning av miljøeksponeringen : Utslipp fra ventilasjon eller prosessutstyr bør kontrolleres for å sikre at de er i samsvar med kravene i gjeldende miljølovgivning. I enkelte tilfeller er det nødvendig å anvende gasskrubbere, filtre eller konstruksjonsendringer i prosessutstyret for å redusere utslippene til akseptable nivåer.</p>
Åndedrettsvern:	<p>Valg av åndedrettsvern må gjøres på grunnlag av kjent eller forventet eksponeringsnivå, produktets farlighet og sikre funksjonsgrenser for det valgte åndedrettsvernet.</p> <p>organisk dampfilter (Type A) A1: < 1000 ppm; A2: < 5000 ppm; A3: < 10000 ppm</p>
Øyevern:	<p>Det skal benyttes vernebriller i samsvar med godkjente standarder når risikovurdering indikerer at dette er nødvendig for å unngå eksponering for væskesprut, damp, gass eller støv.</p>
Arbeidshansker:	<p>Det skal til enhver tid ved håndtering av kjemiske produkter benyttes kjemisk bestandige, ugjennomtrengelig hansker i samsvar med godkjente standarder når risikovurdering indikerer at dette er nødvendig. Anbefales: Hansker av butyl /nitrilgummi. Gjennomtrengningstiden er ikke kjent. Det angitte hanskematerialet er foreslått etter en gjennomgang av enkeltstoffene i produktet og kjente hanskeguider.</p>
Verneklær:	<p>Personlig verneutstyr skal velges i samsvar med oppgaven som utføres og farene forbundet med denne, og skal være godkjent av en spesialist før dette produktet håndteres. Anbefales: Bruk beskyttelseskremer.</p>

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform:	Væske.
Lukt:	Hydrokarbon.
Farge:	Fargeløs til lys gul.
Tetthet:	~0.71 g/cm ³ [20°C (68°F)]
Ekspløsjonsomr., % - %:	1 - 15
Damptrykk:	Høyeste kjente verdi: 7,6 kPa (57 mm Hg) (etanol)
Kokepunkt:	78°C (172.4°F)
Flammepunkt:	Closed cup (CC): ~-4°C (24.8°F)
Viskositet:	Kinematisk (40°C (104°F)): <0.069 cm ² /s (<6.9 cSt)
Annen informasjon:	Ekspløsjonsgrenser Laveste kjente verdi: Nedre: 1% (metylcycloheksan,heptan [og isomere]) Høyeste kjente verdi: Øvre: 15% (etanol)

10. Stabilitet og Reaktivitet

Stabilitet:	Produktet er stabilt.
Reagerer med:	Materialer som skal unngås: Svært reaktivt, eller uforenlig med følgende stoffer: oksiderende materialer.
Farlige spaltningsprodukter:	Det bør ikke dannes farlige nedbrytingsprodukter ved normale lagrings- og bruksforhold.
Annen informasjon:	Forhold som skal unngås: Unngå alle mulige antenningskilder (gnist eller Unngå alle mulige antenningskilder (gnist eller flamme). Beholdere må ikke utsettes for trykk, skjæres i, sveises, forsterkes, loddes, bores, knuses eller utsettes for varme eller antennelseskilder. Unngå utslipp til miljøet. Se avsnitt 12 for ytterligere informasjon. Må ikke svelges.

11. Opplysninger om helsefare

Innånding:	Damp kan forårsake døsigheit og svimmelhet. Kan føre til irritasjon.
Hudkontakt:	Irriterer huden. Kan gi allergi ved hudkontakt.
Øyekontakt:	Kan forårsake irritasjon av øye.
Svelging:	Aspirasjonsfare ved svelging. Kan trenge ned i lungene og forårsake skade. Irriterende for munnen, halsen og magen.
Allergi:	Så snart en person er sensitivisert, kan det deretter oppstå en alvorlig allergisk reaksjon når personen eksponeres for svært små nivåer.

12. Opplysninger om miljøfare

Økotoksitet:	Meget giftig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.
--------------	---

13. Fjerning av rester og avfall

Generelt:	Metoder for avhending: Unngå at det produseres avfall, eller reduser avfallsmengden til et minimum i den grad det er mulig. Tomemballasje eller tomme poser kan inneholde noe produktrester. Produktet og emballasjen skal uskadeliggjøres på en sikker måte. Overskytende materialer og ikke gjenvinnbare produkter på deponeres via et firma som er registrert for behandling av farlig avfall. Deponering av dette produktet, oppløsninger og alle biprodukter skal til enhver tid skje i samsvar med lovfestede krav til miljøvern og avfallsdeponering og alle regionale bestemmelser fra lokale myndigheter. Unngå spredning av utslipp av materialet, avrenning og kontakt med jord, vassdrag, avløp og kloakk. Norge - Farlig avfall : Farlig avfall. Produktets klassifisering oppfyller kriteriene for farlig avfall. Emballasje Helt tom emballasje kan gis til resirkulering. Emballasje som ikke kan rengjøres, må deponeres på samme måte som produktet.
Avfallsgrupper(EAL-koder):	08 01 11 maling- og lakkavfall som inneholder organiske løsemidler eller andre farlige stoffer 15 01 10 emballasje som inneholder rester av eller er forurenset av farlige stoffer
Avfallstoffnummer(NORSAS):	7042 Organiske løsemidler uten halogen

14. Opplysninger om transport

Varenavn/Proper Shipping Name:	Harpiksløsning/Resin solution
UN-nr:	1866
Farlig gods ADR/RID:	Ja, Klasse: 3, Klassifis.kode: F1, Fareseddel: 3, Forpkn.gr: II
Farlig gods IMDG:	Ja, Klasse: 3, Fareseddel: 3, Forpkn.gr: II, EmS: F-E, S-E, Marine Pollutant: ja
Farlig gods IATA/ICAO:	Ja, Klasse: 3, Fareseddel: 3, Forpknings gruppe: II

Generell transport info:	ADR : Inneholder : Heptan Contains : Heptan
--------------------------	---

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Handelsnavn:	Sika Aktivator
	
Farebestemmende komponenter:	Nafta (petroleum), hydrogenbehandlet lett (50-75%), heptane [and isomers] (25-35%), N-[3-(trimetoksylyl)propyl]etylendiamin (1-2.5%)
R-setninger:	R11 Meget brannfarlig. R38 Irriterer huden. R43 Kan gi allergi ved hudkontakt. R50/53 Meget giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. R65 Farlig: kan forårsake lungeskade ved svelging. R67 Damp kan forårsake dødsighet og svimmelhet
S-setninger:	S24 Unngå hudkontakt. S37 Bruk egnede vernehansker.
EF-etikett:	Nei
Annen informasjon:	EU forskrifter : Klassifisering og merking er fastlagt i samsvar med EU-direktivene 67/548/EEC og 1999/45/EC (inkludert endringer), med tiltenkt bruk av produktet tatt i betraktning. VOC innhold (EU) : VOC (vekt/vekt): 94.19%

16. Andre opplysninger

Leverandørens merknader:	Fullstendig tekst for klassifikasjoner som det refereres til i avsnitt 2 og 3 : F - Meget brannfarlig Xn - Helsekadelig Xi - Irriterende N - Miljøskadelig Historikk : Utskriftsdato : 02.02.2010. Utgitt dato : 02.02.2010. Dato for forrige utgave : 21.12.2009. Merknad til leseren : Informasjonen i dette Sikkerhetsdatatabladet, bygger på tilgjengelig kunnskap på publikasjonstidspunktet. For garantibetingelser, henvises det til spesielle produktbeskrivelser og våre generelle salgs- og leveringsbetingelser.
Risiko-setninger(fra pkt. 2):	R11 Meget brannfarlig. R22 Farlig ved svelging. R38 Irriterer huden. R36/37/38 Irriterer øynene, luftveiene og huden. R41 Fare for alvorlig øyeskade. R43 Kan gi allergi ved hudkontakt. R50/53 Meget giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. R51/53 Giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet R52/53 Skadelig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. R65 Farlig: kan forårsake lungeskade ved svelging. R67 Damp kan forårsake dødsighet og svimmelhet